

Inleiding

Er is wellicht geen tijd geweest dat er zoveel controversen waren rond het leven, het ontstaan van het leven, de bescherming van het leven en het einde van het leven. Dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat er geen eenduidigheid meer is rond het concept eerbied voor het leven. Voor de enen is de eerbied voor het leven absoluut, voor anderen nog wel fundamenteel maar niet meer absoluut, en voor nog anderen volledig gerelativeerd en ondergeschikt aan de verabsoluteerde waarden die luisteren naar de namen vrijheid, autonomie en zelfbeschikking.

De teloorgang van het absolute respect voor het leven is een uitvloeisel van het negeren van de natuurwet, de stelling dat er waarheden zijn waaraan niet kan worden geraakt en die steeds en voor iedereen gelden. Vandaag wordt men zelfs meewarig bekeken als men beweert in het ethisch reflecteren en handelen nog ruimte te willen geven aan de natuurwet. Het is alsof men van een andere planeet komt, zeker uit een andere tijd.

Meegesleurd in een onverkwikkelijke discussie over het al dan niet aanvaarden van euthanasie bij psychiatrische patiënten die zogenaamd uitbehandeld zijn, heeft dit mij ertoe aangezet om grondiger na te denken over de basiselementen waarop ons ethisch denken en handelen gebaseerd dient te zijn en dieper door te dringen tot de uiteindelijke fundamenten waarop onze visie op het leven en het respect voor het leven gebouwd dient te worden en tegelijk ook te ontdekken hoe het komt dat het vandaag zo moeilijk is geworden om tot een duidelijke stellingname te komen en ons niet te verliezen in sentimenten die argumenten vervangen of deze zelfs als onbarmhartig afschrijven. Ik heb dit natuurlijk gedaan als christen en mij baserend op wat de katholieke Kerk mij daarbij als richting aanreikt. Als ik mezelf als katholiek beschouw en dus lid van de katholieke Kerk, dan wil ik mij ook loyaal openstellen voor wat de Kerk mij op dit gebied aanbiedt. De Kerk dringt dit aan niemand op, zoals wel eens verkeerdelijk wordt aangebracht, maar ze biedt het wel met aandrang aan als duidelijke richtingaanwijzer voor hen die hun leven willen oriënteren op de goddelijke boodschap die vanuit de Bijbel opklinkt, op het leven van Christus en zijn evangelische boodschap en op de wijze waarop de Kerk vanuit de opdracht die ze van Jezus zelf heeft meegekregen en verder bouwend op de traditie deze boodschap in de tijd moet doorgeven. Indien de Kerk zich op dit gebied in een stilzwijgen zou hullen, wat door sommigen buiten de Kerk, maar spijtig genoeg ook door sommigen binnen de Kerk wordt verlangd, dan zou ze fundamenteel tekortkomen aan haar initiële opdracht. Moet de Kerk niet veeleer alles overlaten aan de visies die vanuit de persoonlijke gewetens worden gevormd en nog slechts een aantal beperkte veralgemeen-

de waarheden meegeven, zo klinkt het dan. Aan iedereen zou dan de capaciteit en de autoriteit worden gegeven om zijn eigen interpretatie van het evangelie te formuleren en te verkondigen. Het wordt dan plukken wat in ons kader past en interpreteren wat we als wenselijk vooropstellen. We krijgen dan evangeliecitaten voorgeschoteld die nog slechts als holle slogans gaan klinken. “Heeft Christus ook niet gezegd dat...”, maar men verzwijgt wat Christus in de volgende zin ter verduidelijking heeft aangevuld. Het gaat verdacht goed lijken op “ieder zijn waarheid”. Is dat niet het relativisme waarin we verzeild zijn en dat zo dikwijls door Paus Benedictus als grote hedendaagse kwaal werd aangeklaagd?

Ik weet dat ik mij op glad ijs waag wanneer ik toch blijf teruggrijpen naar kerkelijke documenten die heel duidelijke richtingaanwijzers aanbieden hoe we de weg van en naar het volle leven moeten bewandelen. Het is tegenstroom varen, maar iemand zei me ooit dat we door tegenstroom te varen bij de bron uitkomen, en dat de bron zuiver water geeft. Met deze boottocht tegen de stroom in heb ik niet de pretentie de waarheid in pacht te hebben, maar vraag ik wel om de mogelijkheid te hebben, de vrije ruimte om deze waarheid uit te spreken en ook naar deze waarheid welwillend te willen luisteren, in een omgeving waar er juist een acuut gebrek aanwezig is om nog naar mekaar te luisteren. Zeker visies die gebaseerd zijn op religieuze fundamenteen worden heel vlug als fundamentalistisch afgedaan, en wanneer men probeert het evangelie op een radicale wijze te beleven, wat toch de opdracht is van iedere christen, wordt men in de categorie van de geradicalseerden gestopt. Of hoe woorden als ‘fundamenteel’ en

‘radicaal’ hun positieve connotatie volledig hebben moeten inleveren.

Tijdens deze tegenstroomse vaart ben ik prof. Jérôme Lejeune tegengekomen, de Franse geneticus die baanbrekend werk heeft verricht rond het onderzoek over het syndroom van Down en vanuit dit onderzoek steeds meer overtuigd is geraakt van de absolute beschermwaardigheid van het leven. Met verbijstering moest hij vaststellen dat zijn wetenschappelijke bevindingen door anderen werden gebruikt of misbruikt om het leven vroegtijdig te vernietigen, terwijl het juist zijn bedoeling was om dit leven te beschermen en het te verbeteren. De laatste periode van zijn te kort leven heeft hij dan ook volledig gewijd aan het ruim verkondigen van deze absolute eerbied voor het leven, in een periode dat de visie daarrond geleidelijk aan begon te wankelen. Maar wat prof. Jérôme Lejeune toen heeft neergeschreven en uitgesproken, klinkt vandaag als een profetie van wat het ooit zou worden. Het is bijzonder jammer dat prof. Jérôme Lejeune in onze milieus zo weinig bekend is. Daarom vond ik het passend om hem in deze publicatie speciaal voor het voetlicht te brengen.

Ik wil dan ook dit werk postuum aan hem opdragen en het ook vrijmoedig aanbieden aan allen die in deze controverse tijden de moed blijven hebben op te komen voor het leven in als zijn stadia. Laat het geen eenzame strijd worden, maar laten we mekaar vinden en aanmoedigen, gewoon omdat het leven ons dierbaar is, omdat we het leven als een geschenk van God blijven beschouwen en het dan ook willen koesteren en goed beheren vanaf het

moment dat het ontstaat tot het moment dat het zijn natuurlijk einde bereikt.

Br. René Stockman

Mei 2018